

ЖАРГОН І СЛЕНГ: ПРОБЛЕМА ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

Спілкуючись, люди часто увиразнюють, пожвавлюють власне мовлення жаргонними словами та сленгізмами. На сьогодні тривають дискусії щодо дефініції цих понять. Отже, порушена проблема є актуальною. Спробуємо, додати кілька власних штрихів, щоб прояснити ситуацію.

Проблематика сленгу є предметом постійного наукового пошуку. Різні аспекти сленгу вивчалися у працях В. Хомякова, О. Ахманової, Л. Ставицької, І. Гальперіна, І. Щур, Е. Партриджа, Ф. Бацевича, О. Кубрякової, Р. Спірс, Т. Захарченко, Ч. Фріза та ін.

У «Словнику лінгвістичних термінів» О. Ахманової можна знайти таке визначення: «Сленг – 1. Розмовний варіант професійної мови. 2. Елементи розмовного варіанту тієї або іншої професійної або соціальної групи, які, проникаючи в літературну мову або взагалі в мову людей, що не мають прямого відношення до даної групи осіб, набувають в цих мовах особливого емоційно-експресивного забарвлення». Як бачимо, дослідниця вживає цей термін і у значенні професійної мови (жаргон) і у сенсі емоційно-експресивного відповідника офіційної мови (сленг). Український мовознавець Л. Ставицька розрізняє аргі, жаргон і сленг за ступенем соціальної відкритості і поширення. Російський лінгвіст І. Гальперін не допускає існування сленгу як окремої самостійної категорії, пропонуючи використовувати термін «сленг» як синонім англійського слова «жаргон». Упорядник словника сучасного американського сленгу Р. Спірс відзначає, що термін «сленг» спочатку використовувався для позначення британського кримінального жаргону. З часом це слово розширює своє значення і нині охоплює різноманітні різновиди неофіційного мовлення: жаргон, просторіччя, діалекти, ненормативна лексика.

Поняття «жаргон» (від франц. jargon – незрозуміла мова, зіпсована мова) треба розуміти як соціальний різновид мовлення, що характеризується, на відміну від загальнонародної мови, експресивно переосмисленою лексикою і фразеологією, а також особливим використанням словотворчих засобів. Те ж саме, по суті, означає і англійське за походженням слово «сленг». Єдина відмінність полягає у тому, що жаргон – це соціолект відкритої соціальної групи, а отже має конкретну соціальну прив'язку, вікову, професійну тощо. Вважають, що сленг більш чутливий до віянь часу і моди, зорієнтований на молодіжну аудиторію. Отже, жаргон є більш усталеним різновидом мови, багато слів в ньому є дуже давніми.

З нашого погляду, жаргон і сленг необхідно розрізняти в теоретичному плані, у дослідженнях із загального мовознавства. Натомість на матеріалі окремих мов, зокрема української, виникають труднощі, викликані нерозвиненістю сленгу як своєрідного міського койне (з грецької – мова ринку) у зв'язку з тим, що українська мова й досі не стала повноцінною мовою міського повсякдення. Всебічний розвиток сленгу можливий лише за умови беззастережного утвердження в суспільстві літературної мови. Сам механізм утворення сленгізмів передбачає знання літературного стандарту, від якого й відштовхується мовець. Сленг – це тінь офіційної мови. Нинішній український сленг – це, по суті, суміш російських і англійських слів. Тому в нашій мовній ситуації жаргон і сленг залишаються синонімами.

*Науковий керівник: Ткаченко Р.П.,
д-р філол. наук, доцент*

УДК 82:82-2 (043.2)

Сидоренко Л.І.

Національний авіаційний університет, Київ

ХУДОЖНИЙ КОНФЛІКТ У ДРАМІ ЯРОСЛАВА ВЕРЕЩАКА «ДУША МОЯ ЗІ ШРАМОМ НА КОЛІНІ»

Серед українських драматургів кінця ХХ століття значне місце посідає Ярослав Верещак, який заявив про себе як представник “нової хвилі” в драматургії. “Нова хвиля” у 1980-ті суттєво змінила обличчя вітчизняної драматургії, увібрала художні пошуки письменників-новаторів, таких як Я. Стельмах, В. Борисович, П. Висоцький, М. Віргінська, Л. Хоралець, А. Дяченко. Творчий доробок Я. Верещака досліджувала О. Бондарева, простеживши еволюцію індивідуальних рис стилю автора, підкресливши, що Я. Верещак кожним своїм твором, по суті, пропонує нову сюжетну колізію в системі власної авторської міфології. Обравши нові сюжетні лінії та сюжетні колізії, автор підпорядковує їх головному конфлікту всієї своєї драматургії.

На сьогодні Я. Верещак автор понадт тридцяти п'єс, що успішно сценуються у Львівському, Донецькому, Запорізькому театрах. Одна з останніх п'єс Я. Верещака, яка ставилася на сцені – це «Моя душа зі шрамом на коліні». Тут автор вражає своїм сюжетом: головний персонаж – це мертвий, душа якого говорить з нами, наче на сповіді.

Конфлікт у п'єсі розгортається через усвідомлення своєї нікчемності та неусвідомлення сутності. Так, ми бачимо Грішника, що усвідомлює неможливість воскреснути через свої вчинки. Так Я. Верещак у творі переосмислює життєвий шляху нашої нації та історії і зосереджує увагу на внутрішніх конфліктах.